

**asociace
pro didaktiku
dějepisu**

Asociace pro didaktiku dějepisu z. s.

Technická univerzita v Liberci
Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická
Katedra historie/ADD
Studentská 1402/2
Liberec I-Staré Město, 460 01 Liberec
<https://adidej.cz/> ; adidej@email.cz

Tisková zpráva:

Snaží se MŠMT vyhnat tvůrčí učitele ze škol?

Stanovisko Asociace pro didaktiku dějepisu, z. s. k navrženému snížení dotace základních a disponibilních hodin pro naukové předměty na druhém stupni ZŠ

Výbor Asociace pro didaktiku dějepisu z. s. vyjadřuje zásadní nesouhlas s návrhem úředníků Národního pedagogického institutu omezit základní počet vyučovacích hodin naukových předmětů na pouhé 4 vyučovací hodiny během 2. stupně ZŠ, tedy 1 hodinu týdně během 6.-9. třídy. Jde zejména o přírodopis, geografii, dějepis, výchovu k občanství. Oproti současnému stavu jde o redukci o 50 % (více k tomu v tisku např. [ZDE](#)).

S tímto krokem nelze z pohledu současné didaktiky souhlasit. Domníváme se, že **návrh je v přímém rozporu s tím, co si pedagogická obec i veřejnost slibovaly od revize Rámcových vzdělávacích programů** pro základní vzdělávání.

Zdůrazňujeme, že se nestavíme proti původnímu záměru Revize RVP ZV. Odborníci tvořící návrh revize i didaktici připravující budoucí vyučující na fakultách povětšinou přivítali záměr zredukovat dosavadní objem „učiva“. Redukce byla očekávána ve smysluplné a funkční míře (cca 25-30 %). Mělo to umožnit častěji využívat ve výuce aktivizační metody, vést s žáky dialog a kultivovat jejich schopnost orientace v současném světě. Návrh očekávaných výstupů učení (OVU) v revizi RVP toto splňuje. Díky tomu by bylo možné vyučovaný obsah více propojovat s každodenní praxí a rozvíjet u dětí kritické myšlení i celoživotně uplatnitelné dovednosti.

Úředníci NPI však nyní navrhují v modelových Školních vzdělávacích programech (mŠVP) snížit dosavadní objem základních hodin věnovaných tradičním „naukovým“ předmětům na 1 hodinu týdně. Ředitelé škol navíc nově nemají mít možnost počet hodin k výuce „základního učiva“ navýšit z tzv. disponibilních hodin, jak tomu bylo doposud. NPI tím staví vyučující naukových oborů/oblastí před neřešitelné dilema. Museli by „odučit“ veškeré v revizi RVP požadované výstupy v „základních“ hodinách, a to za pouhou polovinu času, než jaký dosud mohli výuce věnovat. Každý laik znalý základů aritmetiky vidí, že něco takového nedává smysl. Sebelepší pedagog nemůže na ZŠ kvalitně vyučovat a využívat postupy badatelské výuky a aktivizační metody, ani pečovat o sociální dovednosti a wellbeing v situaci, kdy se své třídě může věnovat pouze jednu hodinu týdně.

Je alarmující, že **úředníci Národního pedagogického institutu (NPI) ani odpovědné osoby z MŠMT nenaslouchají názorům učitelů z praxe a expertům**, dokonce ani těm, které si sami k tvorbě revize outsourcovali. Skutečnost je přitom taková, že nebýt úsilí těchto údajně „anonymních“ odborníků připravujících podklady revize RVP ZV, neměl by ministr Bek veřejnosti co nabídnout.

Ztotožňujeme se proto s kritickým postojem členů a členek odborných skupin externistů spolupracujících s NPI na revizi příslušných oblastí, kteří návrh na snížení počtu „základních“ hodin naukových předmětů vzešlý z direktivy MŠMT rozporují. Stejně kritická je k návrhu také sekce společenských věd Národního metodického kabinetu (pro transparentnost připojujeme, že ADD má v odborné skupině pro revizi oblasti Člověk a společnost početné zastoupení a zástupce má i v Národním metodickém kabinetu).

- **Podporujeme návrh odborných skupin na využití části disponibilních hodin pro výuku „naukových“ i dalších redukcí ohrožených oborů/oblastí tak, aby rozsah pro „základ“ tvořilo 6 hodin během tří ročníků (6.-8. třída).**

- **Podporujeme i možnost nabízet žákům na ZŠ v závěrečném 9. ročníku volitelné kurzy rozšiřující znalosti a dovednosti v oborech, které je zajímají. Tedy včetně takových, které by rozvíjely dovednosti a znalosti o tématech z přírodovědy a společenskovědních/humanitních oborů.**

- **Podporujeme návrh, aby se ve školách prosazovala možnost vyučovat tyto předměty v dvojhodinových blocích. Taková výuka umožňuje efektivněji využívat aktivizační, badatelské metody výuky.**

S návrhem úředníků NPI na redukcí "povinného základu" naukových předmětů na 1h týdně/ročník nesouhlasíme z níže uvedených důvodů:

- Omezení "základu" povinné výuky naukových předmětů na 1h týdně znemožňuje využívat v běžných hodinách inovativní metody výuky. Krok bohužel povede i u jinak tvůrčích pedagogů k návratu tolik kritizované výkladové, transmisivní metody "biflování" hotového obsahu. Na diskusi a zvědavost dětí nebude ve výuce těchto předmětů prostor a čas. Úředníci NPI zcela nesmyslně očekávají, že inovativní metody se mají využívat především ve „volitelných“ předmětech nad rámec „základu“. To je v přímém rozporu s původními cíli revize RVP ZV. Opravdu tohle MŠMT chce?
- Nemožnost využít pro výuku "základu" také disponibilní hodiny, jak to bylo doposud běžně možné, pokládáme na bezprecedentní zásah do pravomocí ředitelů škol. S Asociací ředitelů ZŠ nebyl tento krok transparentně projednán. Návrh zásadně omezuje prostor ředitelů k tomu, aby se stávali respektovanými lídry kvalitních pedagogických týmů a tvůrci dobrých školních programů. Opravdu tohle MŠMT chce?
- Návrh úředníků NPI povede k existenční nejistotě vyučujících. Zásadní snížení objemu hodinové dotace pro "základní vzdělání" způsobí, že po zkušenosti s jednohodinovým, frontálně a pod tlakem odučeným „povinným penzem“ si žáci v těchto oborech nebudou vybírat nabízené "rozšiřující/volitelné" kurzy, které se mají vyučovat v disponibilních hodinách. Ředitel tak pro část vyučujících nebude mít práci. Návrh již nyní budí v pedagogické obci zásadní odpor a ozývá se volání po stávce. Opravdu tohle MŠMT chce?
- Pro talentované absolventy fakult vzdělávajících učitele takto nastavený model základního vzdělávání nebude atraktivní. S Asociací děkanů pedagogických fakult ani s děkany dalších fakult vzdělávajících učitele nebyl tento krok transparentně projednán. Svůj talent přitom absolventi učitelského studia snadno uplatní na trhu práce jinde - mimo školství. Opravdu tohle MŠMT chce?
- Fakulty věnující se přípravě budoucích učitelů již několik let procházejí reformou. Kladou důraz právě na výuku aktivizačních metod, tedy aby absolventi dokázali vyučovat v souladu s inovací očekávanou v revizi RVP. Pokud jim však MŠMT tuto možnost nenabídne, do školství nepůjdou. Základní školy, zejména pak takové, jejichž pedagogický sbor nevykazuje plnou aprobovanost či nevyužívá aktivizační didaktické postupy, bez příchodu motivovaných a k inovaci proškolených absolventů ztratí šanci na změnu. Opravdu tohle MŠMT chce?
- Reforma, která měla přinést do škol kvalitnější výuku, ze sboroven ZŠ vyžene právě ty vyučující, kteří dosud byli motorem pozitivních změn. U těch, kteří ve školách "vydrží", se prohloubí sklon k vyhoření, neboť jim nebude umožněno vyučovat dobře. K posílení wellbeingu žáků ani učitelů takový krok vést skutečně nemůže. Opravdu tohle MŠMT chce?

Jak píše kritici z odborných skupin tvůrců revize naukových předmětů: "Redukce počtu hodin našich oborů o padesát procent oproti současné praxi je zcela mimo zónu nejbližšího vývoje naprosté většiny pedagogů."

Žádáme proto odpovědné úředníky na MŠMT ČR a ve vedení NPI, aby trvání na kritizovaných změnách zásadně přehodnotili.

Za výbor ADD

doc. Mgr. Kamil Činátl, Ph.D., místopředseda ADD
Ústav českých dějin Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze
Člen společenskovední sekce Národního metodického kabinetu

PhDr. Milan Ducháček, Ph.D., předseda ADD
Katedra historie Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické Technické univerzity v Liberci
Lauderovy školy při ŽOP v Praze
Člen odborné skupiny pro revizi RVP ZV v oblasti Člověk a společnost

doc. Mgr. Radmila Prchal Pavlíčková, Ph.D., místopředsedkyně ADD
Katedra historie Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci